

دعویٰ حضانت فرزند در رویہ دادگاہا

گروه پژوهشہ

انتشارات چراغ دانش

فهرست کلی

- معرفی دعوی حضانت فرزند ونمونه دادخواست..... ۱۱
- معرفی دعوی حضانت فرزند ۱۳
- مبحث اول: شرایط دعوی حضانت فرزند ۱۳
- گفتار اول: فروض قانونی حضانت فرزند ۱۳
- گفتار دوم: موارد نیاز به حضانت ۱۴
- گفتار سوم: موارد سقوط حق حضانت ۱۵
- گفتار چهارم: ضمانت اجرای حکم حضانت ۱۶
- مبحث دوم: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به دعوی حضانت فرزند ۱۷
- گفتار اول: صلاحیت ذاتی محاکم در رسیدگی به دعوی حضانت فرزند ۱۷
- گفتار دوم: صلاحیت محلی محاکم در رسیدگی به دعوی حضانت فرزند ۱۸
- دعوی حضانت فرزند در آرای دیوان عالی کشور ۲۵
- مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور ۲۷
- مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور ۳۷
- دعوی حضانت فرزند در آرای دادگاهها ۴۷
- مبحث اول: آرای دادگاههای بدوی و تجدیدنظر ۴۹
- مبحث دوم: آرای دادگاههای انتظامی قضات ۷۶
- دعوی حضانت فرزند در نشستهای قضائی ۸۰
- دعوی حضانت فرزند در نظریه‌های مشورتی ۱۵۷
- دعوی حضانت فرزند در قوانین و مقررات قانونی ۱۸۱
- منابع و مأخذ ۲۵۹

فهرست جزئی

- ۱۱..... معرفی دعوی حضانت فرزند ونمونه دادخواست
- ۱۳..... معرفی دعوی حضانت فرزند
- ۱۳..... مبحث اول: شرایط دعوی حضانت فرزند
- ۱۳..... گفتار اول: فروض قانونی حضانت فرزند
- ۱۴..... گفتار دوم: موارد نیاز به حضانت
- ۱۵..... گفتار سوم: موارد سقوط حق حضانت
- ۱۶..... گفتار چهارم: ضمانت اجرای حکم حضانت
- ۱۷..... مبحث دوم: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به دعوی حضانت فرزند
- ۱۷..... گفتار اول: صلاحیت ذاتی محاکم در رسیدگی به دعوی حضانت فرزند
- ۱۸..... گفتار دوم: صلاحیت محلی محاکم در رسیدگی به دعوی حضانت فرزند
- ۲۵..... دعوی حضانت فرزند در آرای دیوان عالی کشور
- ۲۷..... مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور
- ۲۷..... ۱. احکام راجع به نفقه و حضانت و تمکین و ... قابل تجدیدنظر نیست
- ۲۷..... الف) دعوی نفقه زوجه
- ۲۸..... ب) دعوی تمکین زوجه
- ۲۹..... ج) دعوی حضانت
- ۳۰..... د) دعوی ملاقات طفل
- ۳۳..... ۲. رد دادخواست صدور گواهی عدم امکان سازش قابل پژوهش
- ۳۷..... مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور
- ۳۷..... ۱. دادگاه صالح رسیدگی به دعوی تغییر ساعات ملاقات فرزندان
- ۳۹..... ۲. عدم امکان جمع بین نخله و اجرت‌المثل ایام زوجیت
- ۴۵..... ۳. نگاهداری اطفال ذکور از سن زائد بر دو سال
- ۴۵..... ۴. حضانت با وجود شرایط قانونی حق مادر است نه اولویت
- ۴۷..... دعوی حضانت فرزند در آرای دادگاه‌ها
- ۴۹..... مبحث اول: آرای دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر
- ۴۹..... ۱. بعد از اینکه طفل به سن بلوغ رسید از تحت حضانت والدین خارج
- ۵۰..... ۲. به محض رسیدن اطفال به سن بلوغ شرعی موضوع حضانت منتفی می‌شود
- ۵۱..... ۳. حضانت مختص اطفال بوده و با رسیدن به سن بلوغ، حق حضانت منتفی می‌شود
- ۵۳..... ۴. فرزند بالغ مشمول حضانت نبوده و با هر کدام از والدین که بخواهد می‌تواند زندگی کند

۵. در صورتی که ابوبن طفل در یک منزل سکونت نداشته باشند هریک از ابوبن که طفل تحت حضانت او نباشد حق ملاقات طفل خود را دارد..... ۵۵
۶. قید موضوعات مورد نیاز برای اخذ توضیح در اظهاریه ۵۷
۷. حکم دادگاه عمومی کیفری مبنی بر احراز رابطه نامشروع زوجه نمی تواند مثبت عدم صلاحیت اخلاقی زوجه و اشتهار او به فساد اخلاقی و سلب حضانت دختر از مشارالیها باشد. ۵۸
۸. ازدواج مجدد زوجه پس از طلاق از موارد تصمیم گیری در مورد حق حضانت نسبت به فرزند صغیر پسر ۵ ساله است..... ۶۰
۹. حق ملاقات فرزند، ناظر به طفل تحت حضانت بوده و در خصوص اشخاص بالغ جاری نمی شود..... ۶۱
۱۰. قبول رأی بدوی از ناحیه تجدیدنظر خواه طی لایحه تقدیمی به دادگاه تجدیدنظر، استرداد دادخواست تجدیدنظر خواهی تلقی می گردد..... ۶۳
۱۱. شرط مربوط به واگذاری حق طلاق توسط زوج به زوجه شرطی باطل است و نمی توان آن را وکالت در طلاق تلقی کرد..... ۶۴
۱۲. خواسته تغییر محل ملاقات فرزند مشترک زوجین واجد اعتبار امر مختومه نیست و با توجه به تغییر وضعیت فرزند و والدین قابل اصلاح و تغییر است..... ۶۷
۱۳. حضانت فرزند مشترک تا هفت سالگی حق و تکلیف مادر است و تقاضای مادر به واگذاری حضانت فرزند قبل از هفت سالگی به علت عسرت بدون موافقت پدر محکوم به رد است..... ۷۱
۱۴. قید میزان بذل در طلاق خلع..... ۷۳
- مبحث دوم: آرای دادگاه های انتظامی قضات ۷۶**
۱. تمکین زوجه از زوج و استرداد دو فرزند مشترک به پدر..... ۷۶
۲. الزامی نبودن ارجاع به امر داوری در دعوی حضانت فرزند..... ۷۶
۳. عدم رعایت فروضات قانونی در دعوی حضانت فرزند..... ۷۷
- دعوی حضانت فرزند در نشست های قضائی ۸۰**
۱. اصلاح رأی طلاق خلعی..... ۸۲
۲. دستور موقت در خصوص حضانت طفل شیرخوار..... ۸۳
۳. تصمیم دادگاه تجدیدنظر در مواردی که در مرحله بدوی به خواسته خواهان توجهی نشده ۸۵
۴. جواز صدور قرار تأخیر اجرای حکم در فرجام خواهی از رأی محکومیت غیرمالی..... ۸۷
۵. حدود صلاحیت دادگاه های خانواده..... ۹۰
۶. طرح دعوی خانوادگی در شوراها حل اختلاف..... ۹۲
۷. دادگاه صالح رسیدگی به تأیید و تنفیذ حکم حضانت صادره از دادگاه خارجی..... ۹۶
۸. حضانت فرزندان بالغ..... ۹۸

۹. ممانعت طفل از ملاقات والدین..... ۹۹
۱۰. در مواردی که یکی از زوجین توانایی حضانت از طفل را نداشته باشد صدور حکم قضائی مبنی بر به عهده نهادن وظیفه به فرد دیگر فراهم است..... ۱۰۰
۱۱. مواردی که جرائم متعدد مورد اقرار متهم باشد..... ۱۰۱
۱۲. صلح نمودن مهریه در مقابل کسب حق حضانت فرزندان..... ۱۰۲
۱۳. سلب حضانت فرزندان از زوجه بعد از طلاق..... ۱۰۳
۱۴. ماده ۴۲ قانون حمایت خانواده..... ۱۰۴
۱۵. گواهی عدم امکان سازش در امور مالی و غیرمالی..... ۱۰۵
۱۶. درخواست ملاقات فرزندخواندگی از سوی مادر مطلقه..... ۱۰۶
۱۷. تقاضای صدور دستور موقت برای ملاقات با فرزند از سوی زوج..... ۱۰۷
۱۸. دادخواست طلاق از سوی زوج و اعلام اعسار از پرداخت حقوق مالی..... ۱۰۸
۱۹. حکم تفویض حضانت طفل مشترک به زوجه در قبال بذل مهر..... ۱۱۰
۲۰. عدم اتخاذ تصمیم در خصوص ملاقات و حضانت طفل پس از صدور حکم طلاق..... ۱۱۲
۲۱. حضانت طفل و حق ملاقات ولی قهری در خصوص طفلی که حضانت وی بر عهده مادر بوده است..... ۱۱۳
۲۲. وصف حقوقی واژه «اولویت» در ماده ۱۱۶۹ قانون مدنی..... ۱۱۵
۲۳. سلب حق ملاقات اولیای واقعی طفل در جهت رعایت مصلحت طفل..... ۱۱۶
۲۴. سلب حق حضانت در صورت ازدواج زن..... ۱۱۹
۲۵. مصداق قانونی در خصوص دعوی استرداد فرزند اقلیت‌های مذهبی..... ۱۲۱
۲۶. اعاده حضانت به مادر در صورت رفع حالت جنون یا متارکه از شوهر..... ۱۲۲
۲۷. مبنای تعیین حق حضانت ابوبین..... ۱۲۳
۲۸. اسقاط حق حضانت از سوی پدر..... ۱۲۶
۲۹. بردن فرزندان به خارج از کشور با استناد به حکم واگذاری حضانت به مادر..... ۱۲۷
۳۰. جدا کردن مادر از فرزندان پس از گذشتن سن معین شده در قانون با لحاظ عسر و حرج مادر..... ۱۲۷
۳۱. اطلاق حضانت به طور عموم به مادر بعد از فوت پدر..... ۱۲۸
۳۲. مبنای صدور گواهی کفالت و تفاوت آن با حضانت..... ۱۲۹
۳۳. مصداق قانونی گواهی کفالت و موارد کاربرد آن در مقابل حق حضانت..... ۱۳۱
۳۴. رابطه اعتیاد والدین و حق حضانت..... ۱۳۱
۳۵. بذل مهر در قبال اخذ حق حضانت فرزند مشترک..... ۱۳۵
۳۶. حضانت و نفقه اطفال رشید..... ۱۳۷

۳۷. حجر ولی و سقوط حق حضانت ۱۳۸
۳۸. توافق زوجین هنگام طلاق در خصوص حضانت فرزندان و صلح مهر ۱۴۰
۳۹. اطلاق ولی قهری ۱۴۱
۴۰. مطالبه نفقه از پدر در صورتی که حضانت به مادر محول شده است ۱۴۳
۴۱. تعهد زوج به پرداخت نفقه فرزندان و عدم ایفای تعهد ۱۴۵
۴۲. افزایش میزان نفقه با توجه به رشد تورم ۱۴۶
۴۳. نفقه فرزند متولد از زنا ۱۴۷
۴۴. نفقه ایام گذشته اقارب ۱۴۹
۴۵. توافق زوجین در خصوص نفقه فرزندان در طلاق نامه ۱۵۰
۴۶. تکلیف پدر به پرداخت نفقه ولد از نایبی که حکم اثبات نسب وی صادر شده ۱۵۳
۴۷. تقاضای قیمومت از سوی مادر در فرضی که پدر مجهول‌المکان باشد ۱۵۴
- ۱۵۷ دعوی حضانت فرزند در نظریه‌های مشورتی**
۱. حضانت با صدور حکم برائت یا قرار منع پیگرد یا موقوفی تعقیب، قرارهای تأمین صادره ملغی‌الاثراً خواهد بود ۱۵۹
۲. وضعیت حضانت افراد بالغ زیر ۱۸ سال در قانون جدید خانواده ۱۵۹
۳. زوجه‌ای که در دادگاه متقبل حضانت و نگهداری فرزند خود شده است حق سلب تکلیف از خود را ندارد ۱۶۰
۴. زنی که به لحاظ عدم صلاحیت شوهر حضانت طفل به او واگذار شده از شمول تبصره ذیل ماده ۹ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت خارج است ۱۶۱
۵. حضانت هم حق ابوبین است و هم تکلیف آنان ۱۶۲
۶. ماده ۲۰ قانون حمایت خانواده به قوت خود باقی است ۱۶۲
۷. پدر و مادر با توافق می‌توانند حضانت را به عهده یکدیگر بگذارند؛ ولی به اشخاص دیگر نمی‌توانند محول نمایند ۱۶۳
۸. دعاوی غیرمالی قابل تجدیدنظر بوده و دعاوی مالی تا یک میلیون ریال قطعی و مازاد بر آن قابل تجدیدنظر است ۱۶۳
۹. حضانت مخصوص اطفال است، پس از رسیدن به سن بلوغ حضانت منتفی است ۱۶۴
۱۰. طلاق فرع بر اثبات ازدواج است و اثبات ازدواج با اقرار طرفین نیز ممکن است ۱۶۴
۱۱. ماده واحده قانون مربوط به حضانت به‌وسیله ماده (۶۳۲) قانون مجازات اسلامی نسخ نشده است ۱۶۵
۱۲. نفقه ایام گذشته مالی بوده و هزینه دادرسی مالی به آن تعلق می‌گیرد ۱۶۵

۱۳. ممانعت کسی که حضانت به او سپرده شده از ملاقات ذی حق در دادگاه خانواده رسیدگی می‌شود و اگر حضانت به کسی داده شده و افرادی مانع اجرای حکم شوند تا زمان اجرا حبس می‌شوند.....	۱۶۶
۱۴. اعطای حضانت فرزندان به مادر توسط دادگاه الزاماً به معنی این نیست که مادر هزینه آن‌ها را نیز شخصاً عهده‌دار شود مگر آنکه توافق به این امر شده باشد.....	۱۶۷
۱۵. در صورت توافق پدر و مادر محول نمودن حق حضانت فرزند کمتر از ۷ سال به پدر و یا فرزند بالای ۷ سال به مادر بلاشکال است.....	۱۶۸
۱۶. هریک از والدین می‌تواند حق حضانت خود را با توافق به دیگری واگذار کند.....	۱۶۹
۱۷. حضانت مادر نسبت به اطفال به علت زندانی بودن پدر ادامه دارد مگر در صورت بروز اختلاف.....	۱۶۹
۱۸. رسیدگی به تقاضای مادر عهده‌دار حضانت فرزند به خواسته انتقال محل زندگی به خارج از کشور.....	۱۷۰
۱۹. اسقاط حضانت.....	۱۷۱
۲۰. حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران.....	۱۷۱
۲۱. حق حضانت و تأثیر آن در گذرنامه اطفال.....	۱۷۲
۲۲. حضانت طفلی که والدین آن ساکن خارج از کشورند.....	۱۷۲
۲۳. اجرای حکم بدون حضانت.....	۱۷۳
۲۴. درخواست ترک تابعیت مولی‌علیه از طرف مقیم.....	۱۷۴
۲۵. شرایط اعمال ماده ۸۸ ق.م.ا.ج. در خصوص اطفال و مرجع صالح آن.....	۱۷۵
۲۶. اجرای حکم نفقه و هزینه حضانت.....	۱۷۷
۲۷. تکلیف در عدم تعیین مدت حضانت (۱).....	۱۷۸
۲۸. چگونگی برخورد با موارد مصلحتی عدم اجرای احکام.....	۱۷۸
دعوی حضانت فرزند در قوانین و مقررات قانونی	۱۸۱
از قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱	۱۸۳
فصل اول - دادگاه خانواده.....	۱۸۳
فصل دوم - مراکز مشاوره خانوادگی.....	۱۸۸
فصل سوم - ازدواج.....	۱۹۰
فصل چهارم - طلاق.....	۱۹۱
فصل پنجم - حضانت و نگهداری اطفال و نفقه.....	۱۹۶
فصل ششم - حقوق وظیفه و مستمری.....	۱۹۸
فصل هفتم - مقررات کیفری.....	۱۹۹

آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده ۱۳۹۱	۲۰۳
فصل اول - دادگاه خانواده.....	۲۰۳
مبحث اول: کلیات.....	۲۰۳
مبحث دوم: ارائه گواهی پزشکی توسط زوجین.....	۲۰۴
مبحث سوم: طلاق توافقی.....	۲۰۶
مبحث چهارم: دآوری.....	۲۰۷
مبحث پنجم: حقوق زوجه.....	۲۰۸
مبحث ششم: مدت اعتبار حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش.....	۲۰۸
مبحث هفتم: حضانت و نگهداری اطفال.....	۲۰۹
مبحث هشتم: حقوق وظیفه و مستمری.....	۲۱۰
مبحث نهم: مقررات کیفری.....	۲۱۱
فصل دوم - مراکز مشاوره خانواده.....	۲۱۲
مبحث اول: اهداف و تشکیلات.....	۲۱۲
مبحث دوم: واحد مشاوره خانواده استان‌ها.....	۲۱۳
مبحث سوم: شرایط اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره.....	۲۱۴
مبحث چهارم: اتیان سوگند.....	۲۱۶
مبحث پنجم: نحوه صدور و اعتبار مجوز ایجاد مرکز مشاوره خانواده.....	۲۱۷
مبحث ششم: چگونگی تعیین تعرفه خدمت مراکز مشاوره.....	۲۱۸
مبحث هفتم: نحوه ارائه خدمات مشاوره‌ای.....	۲۱۸
مبحث هشتم: تخلفات و مجازات‌های انتظامی.....	۲۱۸
مبحث نهم: سایر موارد.....	۲۱۹
فصل سوم - ثبت ازدواج و طلاق و وقایع مربوط به آن.....	۲۲۱
فصل چهارم - نحوه ملاقات والدین با طفل.....	۲۲۴
قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳	۲۲۵
آیین‌نامه قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳	۲۳۸
آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت خانواده.....	۲۳۸
از قانون مدنی	۲۴۱
قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست	۲۴۴
قانون حمایت از کودکان و نوجوانان	۲۵۶
منابع و مأخذ	۲۵۹

فصل اول

معرفی دعوی حضانت فرزند
و نمونه دادخواست

معرفی دعوی حضانت فرزند

«حضانت» واژه ای عربی و در لغت به معنای پروردن است و در اصطلاح عبارت است از نگهداری مادی و معنوی طفل توسط کسانی که قانون مقرر داشته است.^۱ حضانت امری است دو چهره، یعنی هم حق تلقی می شود و هم تکلیف. حضانت از طرفی حق نگهداری و سرپرستی از طفل است و از طرفی تکلیف ابویین مبنی بر سرپرستی و تربیت طفل. بنیان جامعه سالم، پویا و موفق را خانواده سالم تشکیل می دهد؛ یعنی، تربیت فرزندان هسته اولیه جامعه بشری است و به همین علت است که در تمامی جوامع بشری قوانینی توسط مقنن وضع می گردد که در جهت حمایت از این نهاد بزرگ اجتماعی باشد. مسئله «حضانت» و نگهداری فرزندان یکی از اساسی ترین مباحث حقوقی جامعه ما می باشد که قانون گذاران سهم به سزایی در نحوه ایفای نقش والدین در این باره را داشته اند.

مبحث اول: شرایط دعوی حضانت فرزند

گفتار اول: فرض قانونی حضانت فرزند

در شرایطی که یکی از آرمان های بزرگ زندگی خانوادگی حفظ و بقای خانواده و حمایت از فرزندان، مادران و پدران می باشد و ممکن است به علت فوت یکی از والدین یا مفارقت از یکدیگر به ناچار موقعیتی برای فرزند پیش بیاید که بایستی حق نگهداری و سرپرستی آن به یکی از والدین واگذار گردد و برای نگهداری و تربیت طفل مقنن فروضی را

۱. جعفری لنگرودی، محمدجعفر، ترمینولوژی حقوق، انتشارات گنج دانش، ۱۳۶۷، ج ۱، ش ۱۷۲۰.

پیش‌بینی نموده تا کودک بتواند راحت‌تر این شرایط سخت را بگذراند در این مختصر به بررسی آن شروط و ضمانت اجرای آن خواهیم پرداخت. زمانی که پدر و مادر با یکدیگر زندگی مشترک دارند نگهداری و تربیت کودک تکلیف و حق هر دو آنهاست؛ اما هنگامی که پدر و مادر از یکدیگر جدا زندگی می‌کنند **حضانت** فرزند تا سن ۷ سالگی با مادر است و اگر بعد از ۷ سالگی اختلاف حاصل گردد، **حضانت** طفل با رعایت مصلحت کودک به تشخیص دادگاه خواهد بود.

گفتار دوم: موارد نیاز به حضانت

۱. **حضانت فرزندی که پدرشان فوت نموده‌اند: حضانت فرزندان صغیر یا محجوری (حجری که متصل به زمان صغر باشد) که پدرشان فوت نموده است با مادر آنهاست مگر آنکه عدم صلاحیت آنان از طریق حکم دادگاه ثابت شده باشد.**

۲. **حضانت در صورت انحلال نکاح یا طلاق:** پس از انحلال نکاح و جدایی والدین، **حضانت** کودک تا ۷ سالگی با مادر و سپس با پدر خواهد بود مگر آنکه مصلحت طفل به گونه‌ای دیگر اقتضاء کند به حکم ماده ۴۳ قانون حمایت از خانواده **حضانت** فرزندی که پدرشان فوت کرده است نیز با مادر است، مگر آنکه دادگاه به تقاضای ولی قهری یا دادستان، اعطای **حضانت** به مادر را خلاف مصلحت فرزند تشخیص دهد، اگرچه ازدواج مجدد مادر حق **حضانت** را به نفع پدر ساقط می‌کند؛ اما در مواردی که پدر فوت کرده باشد، ازدواج مجدد مادر موجب سقوط حق **حضانت** وی نخواهد شد در صورتی که پدر و مادر هر دو فوت کرده باشند **حضانت** با جد پدری و پس از آن با سایر خویشاوندان طفل است.

گفتار سوم: موارد سقوط حق حضانت

چنانچه در اثر عدم مواظبت و یا انحطاط اخلاقی پدر و مادری که طفل تحت **حضانت** اوست صحت جسمی یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد دادگاه می‌تواند با تقاضای بستگان، قیم و یا رئیس حوزه قضائی ترتیب مقتضی دیگری را برای **حضانت** کودک اتخاذ نماید. اهم آن‌ها عبارتند از:

۱. اعتیاد زیان‌آور به الکل، مواد مخدر و قمار، اشتها به فساد اخلاق و فحشا، ابتلا به بیماری‌های روانی با تشخیص پزشکی قانونی، سوء استفاده از طفل یا اجبار او به ورود در مشاغل ضد اخلاقی؛ مانند، فساد و فحشاء تکدی‌گری و قاچاق و تکرار ضرب و جرح خارج از حد متعارف از جمله موارد عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی پدر و مادر است؛^۱

لازم به یادآوری است رعایت غبطه و مصلحت کودکان و نوجوانان در کلیه تصمیمات دادگاه‌ها و مقامات اجرایی الزامی است. مقاومت در مقابل تصمیم دادگاه درباره **حضانت** کودکان و اجرا نکردن آن منجر به بازداشت فرد متخلف می‌شود. ماده ۴۰ قانون حمایت از خانواده مصوب ۹۱ مقرر کرده است: «هرکس از اجرای حکم دادگاه در مورد **حضانت** طفل استنکاف کند یا مانع اجرای آن شود یا از استرداد طفل امتناع ورزد حسب تقاضای ذی‌نفع و به دستور دادگاه صادرکننده رأی نخستین تا زمان اجرای حکم بازداشت می‌شود.»

۱. ر.ک. مواد ۱۱۷۱ و ۱۱۷۰ قانون مدنی.

گفتار چهارم: ضمانت اجرای حکم حضانت

ماده ۶۳۲ قانون مجازات اسلامی: اگر کسی از دادن اطفالی که به او سپرده شده است در موقع مطالبه اشخاصی که قانوناً حق مطالبه دارند امتناع کند به مجازات حبس از ۳ ماه تا ۶ ماه یا به جزای نقدی از یک میلیون و ۵۰۰ هزار ریال تا ۳ میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۵۴ قانون حمایت از خانواده مصوب ۹۱: هرگاه مسئول حضانت از انجام تکالیف مقرر خودداری کند یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذی حق شود، برای بار اول به پرداخت جزای نقدی درجه هشت و در صورت تکرار به حداکثر مجازات مذکور محکوم می‌شود.

ماده ۱۱۷۲ قانون مدنی: هیچ‌یک از ابوین حق ندارند، در مدتی که حضانت طفل به عهده اوست از نگهداری او امتناع کنند. در صورت امتناع یکی از ابوین، حاکم باید به تقاضای قیم یا یکی از اقربا و یا به تقاضای مدعی‌العموم نگهداری طفل را به هریک از ابوین که حضانت به عهده اوست الزام کند.

ماده ۴۰ قانون حمایت خانواده نیز در این خصوص می‌گوید: هرکس از اجرای حکم دادگاه در مورد حضانت طفل استنکاف کند یا مانع اجرای آن شود یا از استرداد طفل امتناع ورزد حسب تقاضای ذی‌نفع و به دستور دادگاه صادرکننده رأی نخستین تا زمان اجرای حکم بازداشت می‌شود.